

Forfatter: Anker, Carsten Tank

Titel: BREV TIL: Christian Frederik FRA: Anker, Carsten Tank (1814-03-08)

Citation: Anker, Carsten Tank: "BREV TIL: Christian Frederik FRA: Anker, Carsten Tank (1814-03-08)", i *Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17*, CHRISTIANIA, s. 169. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002155169-000-shoot-L0021551690000070.pdf> (tilgået 17. maj 2024)

Anvendt udgave: Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

4.

Officielt.

Christianssand, begyndt d. 7., endt d. 8. Marts 1814.

Deres Kongelige Høihed, Norges Regent.

Min naadigste Herre.

Af det private Brev, som jeg gav mig den underdanigste, Frihed at tilskrive Deres Kongl. Høihed fra Mosseverk, Tirsdagen d. 1. d. Maaned, vil D. Kongl. Høihed naadigst have erfaret, at jeg den Dag allerede havde Vished om Overreisens Mulighed fra Tronvigen til Horten paa Isen, dels til Fods, dels paa Kjælker, thi Forbudet og Bagagen kom lykkelig over. Den paafølgende Dag tiltraadte jeg Reisen og ankom efter 2 Timers Forløb til det første Skifte paa den anden Side.

Da D. Kongl. Høihed muligens nærede nogen Frygt, at jeg skulde vorde opholdt eller hindret fra at komme over, havde det været min Pligt underdanigst at indberette den lykkelige Overreise, men da der paa dette Skifte hverken var Tid eller Leilighed til at skrive, lod jeg Forvalter Arnesen følge med mig for at kunne personligen melde ved en af D. K. Høiheds jourhavende Adjutanter, at Overfarten var lykkedes, og at han havde været Vidne til Reisens øieblikkelige Fortsættelse.

Ved Hjælp af Taalmodighed og ved at benytte endel af Nætterne lykkedes det mig at ankomme hertil igaar Morges, skjønt Veiene var, formedelst den Mængde Sne og vedvarende s. 170Snefog, yderst slette og paa sine Steder næsten ufremkommelige. Paa et Par Steder var Hestene ikke tilstede, skjønt betids bestilte.

Fra Moss og hid har jeg altsaa anvendt 33/4 Dag.

Løitnant Sneedorff var hidkommen Fredag d. 4., og saasnart han havde afleveret den medhavende Ordre til Kommandor Fasting eller Kaptein Stibolt, jeg mindes ei hvilken, var man her straks gaaet i Arbejde rned at tiltakle og indrette en Skonnert, som efter alles Forsikring skal være et godt Søskib og en udmerket god Seiler. Den har det skønne Navn Norge.

I dette Minut fik jeg den paalidelige Efterretning, at Fartøiet efter al Sandsynlighed bliver færdigt i Morgen Eftermiddag [Tirsdag], og saafremt Vinden da er føielig som nu, og der paa den Tid endnu er lys Dag, gaar jeg ombord med det samme.

Straks efter min Ankomst havde Stiftamtmanden den Godhed at besøge mig for at overlevere Pakken med de vigtige Breve, som var ham tilstillet fra D. Kongl. Høihed med Ordre at bringes mig i egen Haand.

Igaaraftes ankom med Holdshest D. Kongl. Høiheds tvende Breve af 1. og 2., som De har havt den Naade at tilskrive mig, og idagmorges Høistsammes af 3.

Med største Opmerksomhed har jeg paaagtet Indholdet af de mig deri givne naadigste Befalinger og skal samme af yderste Evne underdanigst vorde iverksatte.

Ved min Gjennemreise til Brevig blev jeg endel Skibe va'r, som laa ganske tiltaklede, skjønt indfrosne. Dette forundrede mig, og ved at ndspørge Færgefolkene om Sammenhængen erfarede jeg, at det var omtrent 19 Skibe, som havde været befragtede af Providerings-Kommissionen, for at gaa til Danmark efter Korn, men at de for kort Tid siden havde erholdt 1/3 Part af Fragten, da de ikke mere behøvedes. Paa videre Forespørgsel forsikrede man mig, at disse Skibe, saafremt de skulde behøves, kunde paa otte Dage igjen blive seilfærdige og have Proviand samt Mandskab ombord, da de havde fuld Baglast [Ballast] inde. Erfarne Folk sagde endvidere, at i hvor tyk Isen end var, og i hvor langt ude i Søen den end laa, kunde der med høit Vande og Storm dog blive klart Vande paa et Par Jevndøgn.

s. 171Jeg vover at gjøre D. Kongl. Høihed opmærksom paa disse Omstændigheder, skjønt jeg er ubekjendt med den rette Sammenhaeng, da det maaske kunde eragtes tjenligt atter at befragte dette skønne Antal af Skibe, for at afgaa efter den forrige Bestemmelse med allerførste aabne Vand; thi her vil man have Efterretning om, at der i Danmark, saalangt fra at være lagt Hindringer i Veien for Kornets Afsendelse, endog skal være givet allerhøieste Ordre til at facilitere Udførselen fra Private.

Underveis saa jeg med Fornøielse adskillige Steder, at der endnu befindes, skjønt ikke stor, dog meget vakker Egeskov. Det faldt mig ind, at det kunde være en Omstændighed, der fortjente nærmere at tages i Betænkning, om og hvorvidt man ikke burde stræbe for Statens Bekostning at tilkjøbe sig saadanne Eiendomme, paa hvilke der befandtes mere eller mindre af denne uundværlige Træsart. I Privates Hænder er derpaa ikke at gjøre allerringeste Regning, thi her hugges for Fode uden Skaansel, nngt og gammelt, endog til Brændevad.

Egen Fordel tilsiger vel ikke at nedhugge til Ved, hvad der kan udbringes til Skibsfornødenheder, men det er

indlysende, at denne Hugst aldrig kan formodes at ske med den Skaansel, som Sagkyndige kræver, da den gemenligen forrettes ved Husmænd, Drengene eller andre leiede Folk, som sjelden giver dem Tid til at udsøge det beskadigede, men tager iflæng, hvad der er nærmest ved Haanden.

Muligens kunde der og gives beneficerede Eiendomme, paa hvilke der endnu befandtes Egeskov, og da dette Slags Eiendomme, som jeg før har givet mig den Frihed at anmerke, misbruges mere end nogen anden i hele Riget, saa kunde det maaske fortjene at undersøges, om saadanne virkelig gaves her i Egnen og isaafald at affinde sig baade med Beneficiarius og Leilændingerne for itide at komme i uvilkaarlig Besiddelse af saadan Eiendom. Jeg agter nærmere at forklare mig om denne Gjenstand til Stiftamtmanden, i Tilfælde D. Kongl. Høihed skulde naadigst finde for godt at tage denne Tanke i Betragtning.

I dette Øieblik var Kommandør Fasting hos mig og ytrede den Mening, at Skibet neppe blev seilklart førend Onsdag Morgen. Herpaa stoler jeg dog ikke, men agter at holde mig færdig s. 172 til at gaa ombord, hvad Øieblik det i Morgen paafordres. Han underrettede mig tillige om den Ordre, han havde fra Admiral Lütken om at medgive Skibets Chef et Parlamentær-Patent og underholdt sig med mig om Nødvendigheden deraf. Vi blev enige om, at det kunde medgives for at bruges ved Tilfælde. Han anmerkede, at det dog ikke var umuligt, at vi mødte en engelsk Krydser, kommende enten fra Vestindien eller Nordamerika, der kunde være uvidende om den med England sluttede Fred, og som saadan give Anledning til en eller anden Uleilighed. Da kunde Parlamentærflag og Patent forekomme Ophold.

Her skal være Efterretning om en afgjørende Batalje, der skulde være holdt ikke langt fra Paris mellem Keiser Napoleon og de Allierede, hvorved førstnævnte skal have lidt et stort Nederlag.

Denne Efterretning, skjønt ubekræftet, fortjener dog nogen Opmerksomhed, da den er kommen fra tvende forskjellige Steder og stemmer med hinanden. Den første fra Holland til Stavanger, den anden over Jylland.

Man kjender her Ponte-Corvos Proklamation til det franske Folk, og siges [den] at være ikke alene afgjørende, men endog uartig. Det feiler ikke, at D. Kongl. Høihed kjender den.

Af mere end én Aarsag har jeg fornøiet mig derover og især, fordi han bebrejder det franske Folk, at det lader sig regjere af en Udlænding. Dette forekommer mig at være meget uklogt Argument, saafremt han ellers har i Sinde at forblive i Sverige. Har han derimod andre og større Spekulationer, da bør man dertil ønske ham Held jo før jo heller.

D. Kongl. Høihed har naadigst tilladt mig at fremkomme med hvilkensomhelst Tanke, der faldt mig ind som gavnlig og Deres høie Opmerksomhed værdig.

Grev Vargas har vel sin Instruktion fra Rentekammeret. I hvad denne nu end indeholder, kan den vel ikke mere komme i Betragtning.

Kongsbergs Uordener og Misbrug samt dets mulige Redning eller Forbedring bliver vigtige Grjenstande i det Fag, mig naadigst er betroet. Maaske Greven kunde nu benyttes til at s. 173 undersøge paa en autoriseret Maade Forfatningen deroppe og paa Grand deraf fremkomme til D. Kongl. Høihed med et Forslag til, saavidt muligt, at hæve Misbrugene og tillige at ytre sin bestemte og vel argumenterede Mening om en eller Here Grubers Igjenoptagelse. Han skal have indgivet til H. M. Kongen af Danmark en Memoire, omtrent i denne Hensigt. Ved Hjælp af hans erhvervede større Erfaring maatte hans Tanker herom blive endnu grundigere.

Man kan vel ikke andet end forudsætte, at der vil forestaa en Likvidation mellem Norge og Danmark. Denne maa have en Periode eller en vis Dag, paa hvilken det garnle skulde ophøre og det nye begynde. Denne Dag kan neppe blive nogen anden end d. 14. Januar, paa hvilken Norge ved Fredstraktaten mellem Danmark og Sverige blev afstaaet, og følgelig Baandet mellem Norge og Danmark brudt.

Jeg tillader mig derfor underdanigst at foreslaa for D. Kongl. Høihed, at alle Oppebørsels-Betjente, saasom Zahlkassereren, Stiftsamstsskriverne, Tolderne, Fogderne, Sorenskriverne, forsaavidt disses Sportel-Regnskaber vedkommer, kort alle Kasser og Instituter, der forhen stod i Forbindelse med de kjøbenhavnske Departementer, maatte opslutte deres Regnskaber til bemeldte Dato og fra samme begynde, som det heder i Bogholdersproget, en ny Konto.

Denne Opgjørelse til en saa usedvanlig Termin kunde vel medføre nogle Vanskeligheder formedelst Restancer, uapproberede Udgifter og Inkassationer, som ikke passer til denne Dag, og D. Kongl. Høihed maa være belavet paa Indvendinger fra adskillige, men disse maatte vel ikke gjælde uden i særdeles enkelte Tilfælde. Saavidt muligt tror jeg derfor, at saadan Ordre burde følge.

Da jeg ikke kjender Kontrakten, der er indgaaet med Forpagterne paa Kongsberg, saa kan jeg ikke ytre nogen anvendelig Mening, men det kan dog ikke feile, at visse Betalingsterminer deri findes fastsat, og følgelig maatte vel den, som mest nærmede sig til d. 14. Jannar, tjene til Regel for Regnskabet's Opgjørelse.

s. 174 Det havde været min Hensigt at lade dette afgaa ved Holdslie, forinden jeg gik ombord, men da det

nu er ganske bestemt, at dette sker i Morgen, og jeg har aftalt med Kaptein Stibolt, at Lodsens, som følger os ud omtrent 2 Mil til Søs, skal bringe med sig tilbage mit private Brev til D. Kongl. Høihed, for i Minutet at afgaa med Holdshest, saa har jeg troet rigtigst at lade dette ogsaa afgaa med samme Leilighed.

D. Kongl. Høihed vil naadigst tilgive det usammenhængende i dette Brev, da jeg under Skrivningen ofte har været hindret fra at fortsætte samme.

For nogle Minuter siden ankom Hr. M. Pløens Tjener som Forbud og meldte mig, at hans Herre om nogle Timer kunde ventes, som er ret vel for ham, thi som sagt imorgen Formiddag, Onsdag, skal jeg ombord, og det var mit bestemte Forsæt ikke at opholde mig en eneste Time efter Hr. Pløen.

Gud give nu Lykke til Reisen og til Udfaldet af det Ærinde, D. Kongl. Høihed naadigst har betroet mig. Jeg skal intet forsømme af alt det, som Virksomhed og nidkjær Eftertanke foreskriver mig.

D. Kongl. Høiheds store og ædle Hensigt, Fædrelandets farlige Stilling og Tarv skal uafbrudt staa mig for Øinene.

Med grænseløs Hengivenhed og urokkelig Troskab er jeg

Deres Kongelige Høiheds,

Min naadigste Herres

underdanigste Tjener

C. Anker.